

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Törvényhatósági és megyei érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompá Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadó laptulajdonos:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Fél évre . . . 5 korona.
Várm. körjegyzőknek és tanítóknak egy évre 6 korona.
Egyes szám ára . . . . . 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petsor térfogata . . . 12 fillér.
Nyilttér sora . . . . . 40 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

Törvényhatósági élet.

Vármegyénk közönsége mult hó 31-én, majd folytatva április hó 1-én tartotta rendes évnegyedes közgyűlését.

A közgyűlésen törvényhatósági bizottsági tagjaink nem jelentek meg a teljes számban, de azért a fontosabb ügyeknél, melyek a gyűlés elején kerültek sorra, a megszokott érdeklődést tanusították.

A közgyűlést délelőtt 10 órakor *Bornemisza László* főispán elnök nyitotta meg.

Elnöklő főispán megnyitójában szívesen üdvözölte a törvényhatósági bizottság megjelent tagjait s felkérte, hogy a fontos ügyeket a megszokott tárgyilagos és pártpolitikától ment böles megfontolással vegyék tárgyalás alá.

Az ezután sorra kerülő alispáni jelentés felolvasásától a közgyűlés eltekintett, mert az a vármegye hivatalos lapjában már előzőleg megjelent és mindenkinek módjában állott elolvasni s arra észrevételeit megtenni.

Az alispán jelentéséhez még pár szót kíván fűzni az annak megjelenésétől történt jelentősebb eseményekről. Örömmel jelenti be, hogy *Basilidesz Gusztáv* jolsvai városi polgármestert érdemei elismerésül Ófelsége kir. tanácsossá nevezte ki; továbbá hogy a vashegyi bányatelep szuha hegyén a bányamunkások között sztrájk lépett fel, melyet *Madarassy Iván* járásbeli főszolgabírónak sikerült erélyes és tapintatos intézkedésével minden nagyobb emótió nélkül elnyomni; végül, hogy a vármegyei utakra a m. kir. kereskedelmi miniszterium által a folyó évre 88000 korona államsegély lett adományozva és folyósítva.

A közgyűlés az alispán jelentését elismeréssel és örömmel vette tudomásul.

A tárgyalás alá kerülő ügyek sorát, az alispáni jelentésre vonatkozó állandó választmányi határozati javaslat tárgya-

lása nyitotta meg. A javaslat, melyet *dr. Fornet Gyula* főjegyző terjesztett elő, kegyeletes és megkapó szavakkal emlékezik meg *Andrássy Dénes* gróf elhunytáról és részvétének kifejezése mellett, érdemeit a vármegye jegyzőkönyvében megörökíteni, erről pedig, mint a család fejét gróf *Andrássy Gézát* jegyzőkönyvi kivonaton értesíteni mondotta ki. *Kubinyi Ferencz* vármegyei tiszti főügyész részére betegségi okokból szabadságidejének meghosszabbítását javasolja, melyhez a közgyűlés hozzájárul.

Ezt követőleg az alispánnak, a vármegyében tervezett új járások szervezésére vonatkozó részletes és számadatokkal támogatott, nagy gonddal kidolgozott tervezeti előterjesztése és az állandó választmány javaslata olvastatott fel, mely szerint: *Rimaszombat, Pelsőcz és Csetnek* székhelyekkel lennének új járások szervezendők. Egyelőre azonban csak a rimaszombati központi járás szervezése toladok előtérbe.

Az e kérdés felett keletkezett vitában, a főispán, az alispán, *Kubinyi Géza* és *Szentiványi Árpád* országgyűlési képviselők, báró *Hámos László*, *Hevessy Bertalan*, *Szabó László*, *Biess Elemér* és *Visnyai Manó* megyebizottsági tagok vettek részt. Az eredmény az élénk eszmecsere után abban a határozatban nyert kifejezést, hogy egyelőre a rimaszombati központi járás szervezése mondatik ki s ennek engedélyezése végett a főispán vezetése alatt küldöttség fog a belügyi kormányhoz járulni.

Kubinyi Géza országgyűlési képviselő indítványának egyhangu elfogadása mellett pedig a garami járásba egy szolgabírói állás, az állandó választmány javaslatához képest pedig a rozsnyói járásba egy irtóki s pótlólag még a tornaljai járásba is egy irtóki állás szervezése mondatik ki.

Élénk vitára szolgáltatott alkalmat

Pozsonyvármegyének a közigazgatás államosítására vonatkozó felirata is, melyet pártolás végett az összes hazai törvényhatóságoknak megküldött.

E fontos kérdésnél először *Hevessy Bertalan* kért szót, ki azt indítványozta, hogy figyelemmel a mostani szomorú politikai viszonyokra, s figyelemmel arra is, hogy a tárgyra nem készültek elő, a közgyűlés vegye egyszerűen tudomásul a feliratot.

Kubinyi Géza, e széles látkörű és élénk megítélő tehetséggel bíró férfi ahhoz készséggel járul hozzá, hogy a jelen közgyűlés érdemi határozathozatal nélkül vegye le napirendről a feliratot azzal, hogy majd a jövő közgyűlésen fog a törvényhatóság a felirattal foglalkozni és érdemi határozatot hozni. A tudomásulvételhez azonban, mivel az határozat jellegével bírna, semmi körülmények között hozzá nem járul. Báró *Hámos László* hasonló értelemben foglal állást, ki bővebben fejtegeti az államosítás és illetve a közigazgatási tisztviselők ki nevezésének előnyeit.

Szentiványi Árpád is, az alispán közben tett felszólalására, elfogadván az elhalasztást, a határozat oly értelemben lett kimondva, hogy a jövő közgyűlés fog e kérdéssel ujjal foglalkozni és érdemi határozatot hozni.

Mint fontos ügyről, meg kell még emlékeznünk Nagyrőcze rendezett tanácsu városnak nagyközséggé való átalakulás iránti törekvéséről.

A közgyűlés határozottan és egyhangulag *Nagyrőcze* r. t. városi jellegének fentartása mellett foglal állást és azon törekvést, hogy Nagyrőcze r. t. város nagyközséggé alakuljon át elítéli. A vonatkozó iratok felterjesztése mellett ily értelemben mondja ki felírni a m. kir. Belügyminiszteriumhoz.

A többi tárgyról, melyek a megszokott elintézésben részesültek, hely hiányában nem referálhatunk.

FEGYVERGYÁRI KERÉKPÁROK

a létező legjobb kerékpárok; bizonyítja az, hogy az Osztrák-Magyar hadsereg is csupán ezen kerékpárokat használja.
Kapható kizárólag **Valaszky Rezső**, órás- és ékszerésznél RIMASZOMBATBAN.
RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK! RÉGI KERÉKPÁROK BECSERÉLTETNEK!

Fölfordult élet.

Egyszer egy szegény csendes örült kinézett a lipótmezei elmebeteg házának ablakárcsai között és meglátott egy biciklistát forró nyári napon teljes gőzerővel fölfelé haladni a hegyre. A biciklista elfáradva megállott az ablak előtt, leszállott kerékpárjáról és zsebkendőjével törülgette hatalmasan izzadó homlokát, mialatt nagyokat fujt és libegett a fáradtságtól.

— Hát maga minek fut olyan iszonyu gyorsasággal azon a keréken? — kérde az örült.

— Passzióból, mulatságból szoktam naponként egy-két órát biciklizni! — felelt a kerékpáros.

— Hát maga ezt mulatságnak nevezi, hogy úgy kiizzad, úgy agyonfárad és libeg a gyors hajtástól? Hallja, nem volt maga azelőtt ebben a házban egyideig?

Mit felelt rá a kerékpáros, mit nem? az nincs megírva a krónikában, de az örült nem tudta megérteni: hogy lehet az mulatság, ha valaki agyonhajszolja magát a biciklizésben?

Pedig hát itt még egészséges sportról lehet szó. A városban üléletet élő ember örül, ha minél előbb lerázza gondjait és tiszta levegőbe jut az Isten szabad ege alá. Ránézve az a fáradtság, a mivel a bicikli hajtása jár, bőséges jutalmat nyer abban a könnyebb, emelkedettebb érzésben, a mit a mozgás reakciója és a friss levegő nyújt neki és ez, ha tulzásba nem viszi a dolgot, csak a lelki betegnek látszik első szempillantásra olyan bolondságnak, a mi a lipótmezei házhoz méltó és onnan való származásra vall.

Hanem a látszat sokkal több fölfordult állapotot teremt az életben.

Sok igazi bolondságot követünk el csak azért, mert szépnak, dicsőnek látszik.

Nem bolondság-e, ha valaki sok-sok liter-számra issza a pezsgőt vagy más drága italokat, csak azért, mert a ki így mulat, azt gazdag, irigyelt embernek tartják.

A mámor után visszamaradó macskajaj s a pár napig tartó unalmas, levert hangulat, esetleg az elpazarolt vagyon fölött érzett lelküismeretfurdalás szépen megmutatják neki, hogy ezen az uton egyenesen a Lipótmezőre lehet jutni!

Nem bolondság-e, ha valaki azért tölti ébren reggelig az éjszakát, hogy eldicsekedhessék ve-

le: milyen jól mulatott az éjjel? Hogy irigylik azt tőle mások, akik nem lehettek ott?

Hiszen az ember bizonyos ideig jól érezheti magát egymás társaságában, kellemes érzelmei is lehetnek a nélkül, hogy a másnapját, harmadnapját tönkretenné erőszakolt kurjantások közt és kiélt, dohányfüstös levegőben álmos fővel eltöltött éjszakázással. De hogy magára erőszakolja, hogy neki jó mulatság az a felületes, mámoros támoltyás, a mi csak az egészségére ártalmasabb, mind a lelki egyensulya föntartására alkalmatlan: ez is olyan fölfordult életmód, a minek utiránya a lipótmezei ház felé kanyarog.

Hát az okos dolog-e, ha öltözködésben csak az vezet bennünket, hogy azt mások szépnak, dicsőnek, művészinek találják-e? Aztán a hideg télben áttört, kivágott ruhákat huzunk, a forró nyárban pedig beburkoljuk tagjainkat, hogy a levegő ne érje. A hiuság vására igen nagy áldozatot követel azoktól, a kik ott kénytelenek fesselegni, kényelmetlen helyzetben mutatni, hogy milyen boldogok ők, ha az emberek irigylik tőlük drága ruháikat?

Felfordítunk mi a világon mindent: kifordítjuk rendeltetéséből az éjt, napot, evést, ivást, ruházatot és a miből kényelemnek, kellemes, nyugodt érzésnek kellene származni a rendes körülmények közt: abból magunknak hiuságból gyakran kinzó eszközöket kovácsolunk.

Nekünk nincs jogunk arra, hogy gunyolódjunk a középkor önkínzó flagellánsain, mert azok legalább azt mondhatták, hogy ők magasabb lelki javakért kínozzák testüket. De miért kínozzuk mi az említett módokon? Látszattól, hiuságból, azért, hogy a szomszéd vagy rongyosabb embertársunk irigyeljen bennünket. Tehát alapjában nemtelen indulatokat akarunk fölkelteni. És ez nem is lehet másként: a hiuság, a látszat is csak máz érték, talmi arany, annak a nyomán nem támadhatnak másokban értékes érzelmek és indulatok.

Ez a látszat-élet fölfordítja, fejetetejére állítja az egész életünket, megmérgezi egész társadalmi létünket.

Kábult fejfel, mámoros érzések támoltyásai közt nem születnek bennünk egészséges gondolatok; helytelen fogalmak ülik lelkünkben orgiákat és azok hajtának bennünket tovább, hogy még több látszattal igyekezzünk eltakarni lelkünk szegény, sivár valóságát.

Az alattunk álló embereken pedig azt a téves hitet keltjük, hogy mi boldogok vagyunk a hiuságok mámoros légkörében s ezzel a hitel megmérgezzük azoknak lelkét is. Azok irigyelnek bennünket és ők is ilyen mámoros, látszat élvezetek után tőrekednek s ha látják, hogy békés uton nem érnek célzt, erőszakos uton igyekeznek azt elérni, hogy ők is hasonló élvezetekhez jussanak.

Ha tudnák a bolondok, hogy sokszor milyen fölfordult életet irigyelnek, de hogy igyekezzenek a dolgokat fejük tetejére állítani!

A fölfordult élet, a látszat élet, a hiuság-élet mellett még csodálkozunk, hogy egészségünk fogy, hogy lelki erőink fokról-fokra gyöngülnek, hogy ilyen élet mellett nem tudunk megállani a jó uton és hogy a társadalom annyi sok prédikálás után mindig rosszabbá válik? Hogy az elégedetlenség és a forradalmi hangulat terjed az alsóbb néprétegek körében?

Hiszen magunk kezdünk fölfordítani mindent a fölfordult életmóddal, a melyet látva, tőlünk is kérdezhetné a lipótmezei ház lakója:

— Hallja, nem lakott maga azelőtt ebben a házban?

Vagy nincs igazam? . . .

A Vármegyei Kaszinó közgyűlése.

Vármegyénk ezen vezető társadalmi egyesülete márczius hó 30 án tartotta saját helyiségében rendes évi közgyűlést Lukács Géza alispán elnöklete alatt.

A közgyűlés jegyzőkönyvét dr. Saldos Béla és dr. ifj. Institóris Endre vezették.

A közgyűlés határozatképességének megállapítása után Lukács Géza ügyvezető-igazgató a jegyzőkönyv hitelesítésére Madarász Pál és dr. Lichtschein Adolf kaszinói tagokat kérte fel, aztán előterjesztette igazgatói jelentését a következőkben:

„Tekintetes Közgyűlés!

Legelső sorban is a kegyelet adóját kell lerónom; ugyanis szomorodott szívvel jelentem be, miként gróf Andrássy Dénes ur Ö méltósága, „Vármegyei Kaszinónk” örökös disztagja,

„Fehérkereszt jótékonyági társulat”, amely azonban nem tévesztendő össze a Tüzoltó-utcai áldásos „Fehérkereszt gyermekkórház-egylet”-tel. A másik „Fehérkereszt” voltaképpen nem is volt társulat, hanem egy furfangos, faczér — asztalosnak és feleségének jól bevált ötlete, a mivel Andrássy Dénest tizenhatezer korona erejéig megsarcolták, azután félrevonultak, hogy feléljék a jólelkű nagyurtól kicsalt adományt.

Nagyon mulatságos egy barkait parasztnak a trükkje, a ki 1000 forintot csakart ki a gróftól. Ondera Istvánnak hívták az agyafurt embert, a ki, árverés előtt állván a háza, kétségbeesésében ilyen címzésű levelet eresztett meg Krasznahorkára: „Az Atyauristen szentségének, mély tisztelettel, Krasznahorkán.” Belül pedig előadta a nagy baját és újból az Atyauristont kérte, hogy segítse meg egy ezres bankóval: A krasznahorkai posta érdemes kezelője: Kubinyi Mariska, a kinek kezén mentek át a gróf sűrű adományai, Hódinka kormányzóhoz küldte a furesz címzésű levelet. Hódinka jól mulatott a paraszt ötletén, a levelet bemutatta a grófnak s az nyomban elküldte Onderának az ezres bankót. Természetesen sok olyan kérelmező volt, a ki többször is kapott segélyt a gróftól. A főváros egy ismert alakja azonban végre megjárta, mert többször megismételt kérő levele megint azzal az elutasító válasszal került vissza, hogy miért nem kért az első alkalommal sokkal többet.

Mivel elköltözött már az élők sorából Hódinka Mihály is, ez a tipikus „régí jó táblabíró” és maga Andrássy Dénes gróf is, feloldódik a köteles diszkréczió annak elmondására, hogy miképpen jutott nagy alapítványához Andrássy Dénestől a Hirlapírók Nyugdíjintézete és a Budapesti Ujságírók Egyesületének segélyalapja.

A 90. es évek közepén együtt dolgoztam a „Magyarország” szerkesztőségében néhai Zempléni P. Gyula íróval. Valahányszor leadtak egy-egy cikket a krasznahorkai grófi párról, Zempléni

TÁRCZA.

Ne tudja senki . . .

Ha sir a lelkem . . . nem tudja senki,
Fáradt két szememben fásultság, közöny,
Mikor kis szobámnak fojtó, mély csendjében
Nézem a semmit s a szenvedés gyötör. . .

Ha sir a lelkem, titkolom nagyon,
Hideg ajkamon vig szó, derű.
Ugy sem érzi senki, hogy e torz mosoly,
Hogy kínoz, éget s mily keserű.

Ha sir a lelkem . . . elszállok . . . messze,
Lázás álmódással, hosszú éjszakán,
De nem írok Neked könnyes szemmel sohse,
Ne hogy megsejtsd Édes, édes kis leány. . .

Álmodom egy álmom. . . .

Mért nem vagyok olyan, mint a többi,
Élni akaró, vidám barátom,
Mért nem dobom félre sok homályos álmom?

Ők mennek! Járnak száz világot . . .
Fényárban uszó éj, mint a zsarátnok
Ajukra hinti ezer leány csókját,
Gyönyörbe fuló kéjes mámorát.
Árczuk kigyulva, kezük remeg
Es forró ajkuk dalt cseng, cseveg . . .
Karjukban izzik az éj leánya.
Szívükben tombol a vér, rohanva!
Szeretve szeretik a muló ifjúságot,
A vérük forrását, a sok testi álmot . . .!

Én meg otthon . . . titkon, álmodom egy álmom,
Azt a fehér tavaszt, várom . . . egyre várom . . .

Füzesi Árpád.

Apróságok a krasznahorkai nábob életéből.

Írta: MARKÓ MIKLÓS.

Mintegy husz esztendeje, hogy az ujságok először adtak hírt Andrássy Dénes gróf valóban bámulatos arányu jótéteményeiről. A nagy adakozó személye akkor még szinte teljesen ismeretlen volt a nagyközönség előtt. A közéletben nem szerepelt, a napi politikában nem vett részt és valami misztikus köd vette körül mindhaláláig. Közszélokra tett fejedelmi alapítványai szétvitték a híret, bőkezű adományai, mikkel minden segítségkérőt elárasztott, aranyos glóriát vontak köréje, az emberek áldották és legendás hőssé tették, amilyenek voltak Artur király lovagjai: tiszták, fedhetetlenek, kik embertársaik javára munkáltak minden cselekedetükkel. Így lett felséges példaképe Andrássy Dénes gróf minden magyar főurnak önzetlenségével, páratlan szerénységével, felülmulhatatlan áldozatkész-ségével.

A nagy jótevő annak a bérczes Gömörnek a fia, amely e sorok írójának is szűkebb hazája. Gyakori látogatásaim Gömörben, így Krasznahorkán is, alkalmat nyitottak arra, hogy figyelemmel kísérem 25 éven át Andrássy Dénes gróf életét és nagyszerű emberbaráti cselekedeteit. Emlékezéseimből ezek az apróságok itt egy darab kulturtörténetet is mutatnak.*

A pazar adományok áradata a kilenczvenes évek elején indult meg Krasznahorkáról. Andrássy Dénes gróf uradalmainak akkori kormányzója, Hódinka Mihály szokta volt felhívni a gróf figyelmét egy egy támogatásra szoruló és érdemes intézetre és többnyire az ő előterjesztése alapján mentek szét a gróf adományai. Megtörtént pedig eleinte, hogy nemcsak érdemtelen magánosok, hanem néhány igazán érdemtelen egyesület is kapott a gróftól tekintélyes segélyt. Az utóbbiak között vezetőhelyen áll egy u. n.

az özvegyek, árvák és szűkölködők megvigasztaló támogatója, a hazafias, kulturális és társadalmi törekvések bőkezű meczenása: Palermóban, élte 76-ik évében, f. évi febr. hó 26-án befejezte áldásos életét. Az ő kimagasló egyéniségének méltatása meghaladja azon kört, melyen belül nekem mozognom lehet s így attól eltekintve — röviden csak annyit említek meg, hogy olyan volt az ő nemes egyénisége, mint az éltető, füveket fakasztó, bimbókat nyitó szelíd napsugár; ő maga a megtestesült becsületes egyszerűség, de szíve s lelke egyaránt feldobogott mindenért a mi jó, nemes, hazafias, áldást hozó. Éppen ezért az ő elvesztése nemcsak közvetlen övének, de a hazának, vármegyének, a nemzeti kulturának is kiszámíthatatlan veszteség. Indítványozom tehát, hogy érdemeinek méltatása mellett, emléke jegyzőkönyvileg is megörökíttessék.

A lefolyt évben ugyancsak súlyos veszteség érte kaszinónkat Molnár József gyászos elhunytával, ki kora ifjúsága óta volt számottevő tagja egyesületünknek s kit munkabíró életének javában ragadott ki sorainkból a kérlelhetetlen halál; ugyancsak elhalt Latinák Gyula, Kern Adolf és Holländer Lajos tagtársunk is; s azt hiszem a közgyűlés nézetével találkozok azon előterjesztésem is, mely szerint javallom az ő emlékeiknek jegyzőkönyvi megörökítését.

Kaszinónk 1912. évben 128 helybeli és 33 vidéki tagot, összesen tehát 161 tagot számlált; megnyugvással állapíthatjuk meg tehát, hogy egyesületünk életképességében még elleneink sem kételkedhetnek.

Megvizsgált számadásunk tanúsága szerint bevételünk 8299 kor. 14 fillér, kiadásunk 7874 korona 18 fillér volt, maradványunk tehát 424 korona 96 fillérben tűnik elő.

Folyó évi költségvetésünk szerint várható bevételünk 8907 kor. 96 fillérrel, kiadásunk 8644 kor. 57 fillérrel s így 263 kor. 39 fillér várható pénztári maradvánnyal állítottott egybe; biztat azonban a remény, hogy az ideai tagjelentkezések mellett a helyzet még kedvezőbbé fog alakulni.

A közgyűlés rendelkezéseinek megtelelően Kaszinónk könyvtárát az elmúlt év végén a Gömörmegyei Múzeum-Egyesületnek — tulajdonjogunk fentartása mellett — bizottságilag által adtam összesen 4563 kötetben; az ekként

megüresedett két könyvtári szoba jelenleg rendelkezésre áll s ezen közgyűlésnek fogja egyik tárgyát képezni annak elhatározása, vajjon mely célra legyenek azok felhasználandók; minthogy azonban kaszinónk látogatásának fokozottsága — közhiedelem szerint — az által volna elérhető, ha rendelkezniék italmérési joggal s gondoskodásunk tárgyát képezné a tagoknak némi élelmi czikkekkal való ellátása is, ezen eszmét megfontolás és elhatározás végett kötelességszerűen is felvetem.

A mi a kaszinó belső életét illeti, e tekintetben szerzett tapasztalataim alapján jelenthetem, hogy bár a tagok még mindig nem oly mérvben keresik fel termeinket, mint a milyenben kívánatos volna s e tekintetben különösen az ifjabb nemzedéknél volna óhajtható nagyobb érdeklődés, határozott a haladás; a résztvevő tagoknál pedig az egymás iránti tisztelet, megbecsülés és emberbaráti szeretet az uralgó vonás; nincs itt különbség az egyedek között; s ha e tekintetben lehetett a múltban észrevétel, az már csak az elmultnak teherlapjára írható fel.

Ily körülmények között örömmel jelentem, miszerint Vármegyei Kaszinónk erős erkölcsi és anyagi alapokon áll; nincs semmi okunk egyesületünk jövőbeli fejlődésénél aggodalmakat táplálni, sőt ellenkezőleg jogosult reménnyel lehetünk annak már a közel jövőben is nagyobb mérvű felvirágoztatására.

A közgyűlés a jelentést élénk helyesléssel vette tudomásul és annak egész terjedelmében jegyzőkönyvbe vételét határozta el. A jelentésben foglalt indítványokat magáévá tette s a kaszinó elhunyt tagjainak emlékét jegyzőkönyvileg megörökíteni határozta.

Elfogadta az 1912. évi számadásokat és *Marikovszky Géza* pénztárnoknak ügybuzgó működésének elismerése mellett a felmentvényt szokott fentartással megadta.

Az elnök indítványára *Zachar Gusztávot*, a kaszinónak hosszú időn át volt pénztárnokát az egyet tiszteleti tagjává választotta.

vedt adományt és reparálni fogja a gróf a tévedést.

1900. januárjában értesített Hódinka, hogy Budapestre jön és szívesen látná szállásán: a Pannóniában az Ujságíró Egyesület kiküldöttjeit.

Ha személyesen meggyőződik az előadásukból, hogy tényleg nem hozzájuk jutott az adomány, ő hajlandó ismét közbejárni a grófnál és reparálni a tévedést. Nagycsütörtök napján tehát az ujságírók egyesületének kiküldöttjei felkeresték Hódinkát. Szatmári Mór, néhai Hollósy Géza, meg Zempléni P. Gyula és mások voltak a küldöttség tagjai, a kiket bemutattam a jószágkormányzónak. Lekötelező szíveséggel fogadott minket Hódinka és a mikor kibeszélgattük magunkat, azzal az ígérettel vette át a küldöttég kérvényét, hogy átadja azt a grófnak és bizonyára fog kapni valami adományt az egyesület, de sem annak összegét, sem időpontját nem jelölheti meg előre, mert abban a gróf egymaga határoz. Elmult tíz hónap eme találkozás után s a küldöttség tagjai már rég lemondtak a reményről, a mikor 1900. karácsonyán egyszerű ajánlott levél jött Olaszországból Andrassy Dénes gróftól a Budapesti Ujságírók Egyesületének címére és a meglepett elnökség tíz darab ezerkoronást talált a levélben. Így küldte el alapítványát a gróf, a ki messze idegenben sem feledkezett meg arról, hogy örömet szerezzen a magyar sajtó munkásainak.

A megboldogult gróf különösen bőkezű meczenása volt az állatvédő egyesületeknek. Budapest, Bécs, München, Róma, Palermó, Piza és Kolozsvár állatvédő egyesületei együtt több mint félmillió koronát kaptak Andrassy Dénes gróftól kisebb-nagyobb összegekben. Kiváltképpen a lovakat kedvelte a gróf, bár maga szerény polgári háztartásában sehol sem tartott fogatot. Azokról a lovakról azonban, melyeket serdülő ifjú korában használt Krasznahorka-hosszuréten, mikor 1873-ban átvette a hithizományt, megha-

Megállapította az 1913. évi költség-előirányzatot.

Tudomásul vette a választmány azon jelentését, hogy a könyvtár a Múzeum-Egyesületnek már átadatott. Kimondotta azonban a közgyűlés, hogy a tagok jogosultak a könyveket ezentul is díjtalanul használni. A könyvek fentartási költségeire az 1913. évi költségvetésbe a Múzeum-Egyesület részére 100 kor.-t szavazott meg a közgyűlés. Ugyancsak megszavazott a közgyűlés a választmány javaslata alapján a Gömörvármegyei Tanító-Egyesület Rimaszombatban felállítandó internátusa javára 200 koronát.

A könyvtár átadása folytán megüresedett helyiségeket büffet-nek fogja a kaszinó berendezni s e czélből megbizta a közgyűlés az elnökséget az italmérési jog kiszerezésére.

Az elhunyt *Molnár József* helyére a választmányba rendes tagként *Fáy Gyula* hivatott be.

Lukács Géza — sorsolás útján kilépett igazgató — három évre igazgatóvá nagy lelkesedéssel újból megválasztatott.

A kisorsolt választmányi tagok helyeire rendeltetett el ezután a titkos szavazás. A szavazatszedő küldöttség tagjai: *Széman Endre* és *Madarász Pál* voltak.

A kisorsolt helyekre újból megválasztottak: *Dr. Baksay Dezső*, *Lengyel György*, *dr. Lichtschein Adolf*, *dr. Löcherer Tamás*, *Madarász Pál*, *dr. Mészáros István*, *Szakall Vincze*, *Széman Endre*, póttagok lettek: *Badiny Gyula* és *Loysch Ödön*.

A közgyűlés az elnök zajos éltetése mellett ért véget.

mindig tréfálkozott velem, hogy miért nem panamázok ki valami adományt Andrassyéktól az akkor alakult Budapesti Ujságírók Egyesülete segítő alapjának. A félig tréfás, félig komoly felszólítást természetesen azzal háritotam el magamtól, hogy csekélységemnek aligha volna valami befolyása Andrassy Dénes gróf teljhatalmu kormányzójára, a kit pedig ha megnyert valaki, nyert ügye volt a grófnál is. Megigérttem azonban, ha alkalom nyílik rá, mégis szóba hozom a dolgot. Nem is volt teljesen reménytelen a kívánság, hiszen abban az időben csaknem minden folyamodó kapott kisebb-nagyobb segílyt vagy adományt Krasznahorkáról.

1898. szeptember 8-án a szokottnál is nagyobb vendégséggel ülték meg az Andrassyak védőasszonyának: Kisasszony-napját Hódinka Mihály jószágkormányzó és Onody Károly számtartó házában. Mint rokon, én is részt vettem a búcsún. Itt egy alkalmas perczen előadtam Hódinkának, hogy a budapesti ujságírók segítő alapot alakítottak, a mely teljesen vagyontalan s igen megérdemelné a támogatást. Az áldott lelkű Mihály bácsi szívesen vállalkozott rá, hogy felemlíti a dolgot a grófnak és nyomban előttem előjegyezte a noteszában a kérést. A következő évben jött is Krasznahorkáról az ujságíróknak húszezer korona. De mert a Budapesti Ujságírók Egyesületének a címét nem találta meg Hódinka a budapesti lakásjegyzékben, a hatalmas adomány tévedésből — így mentegette magát Hódinka — a Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének címére érkezett. Hiszen éppen olyan jó helyre került így is az adomány, de Zempléni P. Gyula sehogy sem tudott megnyugodni a tévedésben. Azontul még gyakrabban ugratott és tréfás komolyan biztatott, hogy most már azután csakugyan jőjjön az adomány az egyesületnek is. Egy alkalommal újra szóvá tettem tehát a dolgot Hódinka kormányzó előtt, a ki mosolyogva így válaszolt:

— No, majd megfiztatjuk azt a jóhelyre té-

tóan gondoskodott. A pompás angol telivéreket, melyek a mai hosszurégi ménés kitűnő állományának ősei, nyugalomba helyeztette. 35—40 éves aggságot érték el ezek a paripák, amelyeket a gróf minden évben meglátogatott néhányszor. Aggkorukban tojássárgájával és körtvélyesi borral táplálták a lovakat, hogy minnél hosszabbra nyujsák életüket.

Ismeretes, hogy Andrassy Dénes gróf atyja, György gróf országbíró és főpohárnokmester halálos ágyán sem tudta megbocsátani fiának, hogy polgári családból való nőt vett el feleségül. A konzervatív főúr, Andrassy Manó, a „vasgróf” közbenjárására halálos ágyán a fiára hagyta ugyan vagyont, de megtiltotta, hogy a ravatalát meglátogathassa s fia és a menyé részvehessenek a temetésén. Nagy szegénységben élt akkor Andrassy Dénes gróf, de hogy mégis láthassa az atyját a koporsóban, uzsorára vett föl pénzt, a mivel megvesztegette a koporsó őreit és feleségével együtt eljött elbucuszni apja holttestétől a kitagadott fia, a ki azelőtt kedvence és szótfogadó fia volt édesatyjának.

A minapi krasznahorkai temetés egyik érdekes alakja volt Brombin László olasz származású müncheni tanár, a ki hat évig volt hűségese kísérője a grófnak külföldi utjain és tejedelmi fizetést — évi 25000 koronát — kapott a gróftól, a ki utolsó betegségében másképp is gondoskodott a kedveltjéről. Münchenben egy villát íratott a nevére és a mint a temetésen résztvevő zempléni uraktól hallottam, egy amerikai milliomos bőkezűségére valló s kétszáz ezer márkáról szóló csekket adott át neki a Banka Italiana római pénzüntézethez.

Utolsó útján hazafelé, Brombinon kívül egy tagbaszakadt, hatalmas francziskánus barát kísérette Andrassy Dénes gróft: Pater Raimond, a palermói egyetem tanára. Ő gyóntatta meg a gróft, adta fel neki az utolsó kenetet. S azt

Iparos-nyugdíjgyesületi közgyűlés.

A rimaszombati ált. ipartestületi nyugdíjgyesület a múlt hó 30-án tartotta 10 ik évi rendes közgyűlését, melyen az elnöklő id. *Rábely Miklós gróf Andrássy Dénes*, az egyesület nagynevű jóltevőjét parentálta el a napirend előtt, — majd megemlítvén, hogy ezen év új korszakot nyit az egyesület életében, mert már munkaképtelenné váló tagjait ezután segélyezni is fogja, illetve nekik nyugdíjat fog folyósítani, — a gyűlést megnyitja.

A választmány évi jelentéséből megtudjuk, hogy jelenleg 225 tagja van az egyesületnek, melynek a zárszámadásból kitetszőleg 76500 korona a tiszta vagyona. — A közgyűlés a számadást elfogadta s a pénztáros részére elismerésének kifejezése mellett 100 korona évi tiszteletdíjat szavazott meg.

Kis tőkével s a filléres tagdíjakkal kezdte meg 10 évvel ezelőtt működését az egyesület s ma ott van, hogy a társadalom s egyesek segítsége mellett tagdíjaival együtt 76500 koronára növelte alaptőkéjét, melynek 4000 koronányi évi kamatja s mintegy évi 5000 korona évi tagdíja még az esetre is képessé tenné az alapszabályszerinti nyugdíjfizetésre, ha esetleg többen válnának is tagjai közül munkaképtelenekké.

Ily körülmények között szinte érthetetlen, hogy még most is sokan vannak az iparosok körében, kik nem léptek az egyesület tagjai közé. — Ot-hatszáz tagjának kellene lennie s van csak 225.

Érdekes az az arány, mely szerint a vagyona 10 év alatt nőtt:

1903. év végén volt a tiszta vagyona	10627'04
1904. " " " " " "	13532'48
1905. " " " " " "	16920'38
1906. " " " " " "	21776'72
1907. " " " " " "	26895'27
1908. " " " " " "	34703'98
1909. " " " " " "	42427'—
1910. " " " " " "	52000'—
1911. " " " " " "	63700'—
1912. " " " " " "	76500'—

s ma körülbelül 80000 korona.

Két év alatt, ha jelentékenyebb nyugdíjazások nem lesznek, eléri a 100000 koronát, mely

mondta nekem tolmács utján a derék szerzetes, hogy a gróf ezekkel a szavakkal hunyta le örökre szeméit:

— Csak az fáj, hogy hazámtól ilyen meszszire halok meg.

A temetés után felkerestem az elhunyt gróf meghitt barátját, Sulyovszky István uradalmi kormányzót, a ki az utolsó tizenhárom esztendőben irányította az adományokat és a gróffal együtt állapította meg a végrendeleti intézkedéseket, amik mindennél maradandóbb emléket emeltek a megboldogultnak. Az érdemekben gazdag kormányzó kérdezősködésekre azt mondotta, hogy meglehet, hogy már áprilisban elhagyja Krasznahorkát és szülőföldjére, Nagymihályba költözik, mihelyt megüresedik az ot-tani háza. Itt maradhattam volna még egy ideig, mondotta Sulyovszky, mint a gróf végrendeleti végrehajtója, de nem tudok megmaradni itt, a hol minden az elhunyt emlékeztet és napról-napra megújítja az elhunyt feletti nagy fájdalommat.

A temetés napján Tevely Béla dr., a Széchenyi Aladár gróf jogtanácsosának elnöklésével tiszti gyűlés volt Krasznahorkán. Ezen megállapították a krasznahorkai és monoki uradalmak vezetésében követendő eljárást. A hitbizományt a két örökös család: Széchenyi és Maldeghen grófok négy évig közösen kezelik, a míg a 63000 holdas uradalmakat meg nem ismerik és a hitbizomány kettéosztása meg nem történik.

Ezzel bucsuzott el tőlem a mindenható Sulyovszky kormányzó:

— Ha csak tíz évig élt volna még az áldottlelkű grófom, megduplázhattuk volna az alapítványok összegét, a mit a végrendelet köz-czélokra szánt.

A nemzeti kulturának és az emberbaráti intézményeknek korunkban nem volt fejedelmibb támogatója nála. Es amilyen nemesen rendezte be egész életét, épp olyan gyönyörű a bucsuzása is grófomnak a magyar nemzettől.

a tagok létszámának kellő szaporodása mellett, rövid időn megkétszereződhetik s ekkor olyan biztos alapon levő intézete lenne különösen a rimaszombati iparosságnak, hogy senki nem gondolhatna kétséggel a jövőre, nem a város, mely fel lenne mentve a szegénysegélyezés egy nagy terhe alól, s nem a biztosított egyén, ki munkaképtelensége vagy öreg napjaira megkapná a biztos megélhetési módot.

Választmányi gyűlés. A helybeli ált. ipartestület nyugdíjintézetének választmánya f. hó 2-án id. *Rábely Miklós* elnöklésével a városháza tanácstermében ülést tartott, melyen 3 új tagot vettek fel, s a díjakkal hátrálékosok utolsó felszólítása iránt intézkedtek. Ezen a gyűlésen határoztak a nyugdíjazás iránt beadott kérelmek felett is, és *Markovits József* volt czipész-mester és *Lipták Endre* pék nyugdíjazását az orvosi vélemények alapján elhatározták. Kimondta a választmány, hogy a pénztárnoknak és jegyzőnek felszaporodott munkájáért tiszteletdíjat ad és hogy ezután legalább két havonként ülést tart.

Széljegyzetek.

Hogy az államférfiak és diplomaták igen jó színészek és kitűnő drámaírók, azt mindenki elismeri. Nagyon gyakran az általuk szerzett és bemutatott darabban magát a koronás és felkent kenyéradó gazdájukat is úgy moztatják végszóra, mint akármelyik kiskaliberű statisztát. Nagyon sikerült drámákat és néha bohózatokat játszanak. De az előadott számos és számtalan darab közül is az viszi el a pálmát, a melyet „hági békekonferencia” czímmel közös erővel rendeztek és a melyik darab először mint közönséjű színmű, utóbb mint sikerült bohózat egyik legjobb attrakciója volt a diplomáciai színpadnak.

Csakugyan bohózat. Mert a német birodalmi kormány új adójavaslatai egy hangzanak, mint egy harsány és diadalmos kacagás a bohózat lehetetlen meséje és lehetetlen alakjai felett.

Nem kevesebbről van ugyanis szó, mint hogy a momentán szükséges, de egyszersmindkorra szóló hadügyi kiadásokra, melyek 1055, mondó ezerötvenöt millió márkára rugnak, úgy teremtsenek pénzt, hogy minden olyan egyén, a kinek *vagyona* a 10,000 márkát meghaladja, tartozik vagyonának egy fél százalékát az államkincstárba beszolgáltatni. Azok pedig, a kiknek *jövedelme* meghaladja az 50,000 márkát, összes jövedelmük két százalékát tartoznak fizetni.

Állítsuk szembe egymással a két esetet. A hági békekonferencián a hatalmak határozott állást foglaltak a béke mellett és a háboru ellen. Németország pedig most hadi czélokra, hallatlan merészséggel és elszántsággal egyenesen a magánvagyonát támadja meg és minden körmönfont czimezgetés és újabb adónemek behozatala nélkül kimondja, hogy az a fél százalék az enyém, mert kell nekem, mert nem tudom melyik napon lesz szükséges bebizonyítanom, hogy az én katonám csakugyan az a félelmetes hadi gondolkozógép, a melyiktől retteg a világ.

Igy szól nemzete nevében a Rex Imperator és hideg és öntudatos poroszok, heves délnémetek, sörszívű bajori és zsigori szászok viszik vagyonuk dézsmáját a nagy Molochnak, a hadseregnek áldozatul. Es úgy hiszem nem csalódom, ha azt állítom, hogy száz közül volt nyolczvan, a ki nem sirt, nem átkozódott, nem kívánta a pokol fenekére az egész hadsereget dreadnughtjaival, géppuskáival és új szárazföldi aknáival együtt, hanem büszkén és az igazmondás nyugodtságával dudolta vagy fütyülte a kérkedő néphimnusz: „Deutschland, Deutschland über alles...”

Hát lehet hinni a békében?...

Az örök Rómának valamelyik palotájában fekszik egy nagyon csendes ember. Körülötte virágok illatoznak, ózont öntő készülékek teszik frissé a levegőt, üvegtető adja a naptényt, párnázott falak az áldott csendet. De az ember a legcsendesebb, a halott. Mig élt, Pierpont Morgannak hívták.

Hogy irtózatossá vagyona hogyan szerezte,

ne kutassuk. Lett, teremtdött, megfogant egy szívtelen agyban és megszületett veritékben és piszokban. De együtt volt. Es egy ember parancsolt nekik. Pedig az a parancs szörnyű következményekkel járt. Amerre az a pénz kiindult, ott felfordult a világ. Egyik helyen örömtől részegen dőltek egymás karjaiba a hirtelen meggazdagodott emberek, hejehujja és dárídók közt, másutt odatelepedett az asztalhoz és az ágy szélére a gond és a tépett, réveteg arcokon ott merevedett a kétségbeesés lárvája. A ki ma gazdag és hatalmas volt, másnap lement fát vágni az udvarára, hogy a favágóját küldje fel maga helyett a bőrbutoros dolgozószobába és a gobelines szalonba; tisztelt és rettegett nagyurak lesték, hogy annak az egy embernek a pillantásából mit olvashatnak ki, bőséget, nyomort vagy halált; példátlan volt ez az ember, mert a pénz fejedelme volt, mert le tudta gyűrni és maga alá kényszeríteni mindnyájunk ördögét: a pénzt.

Mi, jámbor és nyomorgó halandók csak valami ingertült irigységgel néztünk felé és képzeltük el a bőséget és a pompát, a melyik csak őérette volt és neki szolgált. Es csak eggyel biztattuk magunkat, habár azt se nagyon hittük, hogy ő éppen úgy meg fog halni, mint mi. Mondoia, nem hittük.

Es most ott fekszik. Az ő arca is viaszos sárga, az ő szeme is beesett, ő is hideg és merev és haláltusájában bizonytalán ő is hörgött, hánykódott, fuladozott és verejtékezett a kintől, mikor odalépett a csontember a faragott ágyhoz, hogy kezét a fejére tegye.

Őt világrész tudós orvosai hiába adták össze a tudományukat, — meghalt. Ő, a nagy és gazdag! Es éppen úgy, mint én, a kicsi és nyomorult! Hát ne legyen ez vigasztalásomra?

Hiszen egyéb úgy sincs!...

Hírek és vegyesek.

Személyi hírek. Dr. *Zchery István* kir. törvényszéki és fogházorvos múlt vasárnap hazakerkezett Abbáziából.

Dr. *Terray Lajos* klenóczi községi orvos több heti időre Abbáziába utazott.

Diszes esküvő. Dr. *Meskó Miklós* vármegyei főorvos és neje: *Gaál Cornelia* kedves és szép leányát: *Boriskát*, tegnap vezette oltárhoz a helybeli ág. ev. templomban *Hegyessy István* ratkói j. szolgabíró, özv. *Hegyessy Sándorné* fia. A polgári esketést a vármegyei ház kistermében *Lukács Géza* alispán végezte, az egyházi áldást az ifjú párra csetneki *Gyürky Pál* adta reá. Tanúk voltak a menyasszony részéről: br. *Hámos László* ny. főispán, a vőlegény részéről pedig *Farkas Zoltán* orsz. gyűl. képviselő. Esküvő után a menyasszonyos háznál lakoma volt.

Áthelyezés. *Tóth Ágoston* pénzügyőri főbiztos a helybeli pénzügyőrségtől az illavai pénzügyőri biztossághoz helyeztetett át.

Állatorvosi áthelyezések. A földművelésügyi miniszter *Dienes Béla* m. kir. állatorvost Feledről Gálzacsra, *Róth Bernát* m. kir. állatorvost pedig Érsekújvárról Feledre áthelyezte és a járási m. kir. állatorvosi teendőkké megbizta.

Szakképző látogatása. A helybeli állami polgári leányiskolánál márczius hó 31 én és folyó hó 1 én *Istvánffy Vilmos* szakképző P o g á n y István kir. tanfelügyelővel együtt a tanítás ellenőrzése céljából látogatást tett. Az egyes tanórákon megjelentek *Fábray Zoltán* helyettes igazgatóval együtt s a növendékek előmeneteléről és a tanítás menetéről személyesen győződtek meg. Résztvettek az önképzőkör ülésén is. A szakképző az iskola állapotával és a tanítással meg volt elégedve s folyó hó 1-én délután elutazott.

Esküvő. *Laufer Sándor*, a *Schiffer* és *Grünwald* vasútépítési vállalkozó cég főhivatalnok a folyó hó 15 én tartja esküvőjét Gyulán *Neumann Simon* leányával: *Böskével*.

Eljegyzés. Dr. *Fenyő Adolf* tornaljai ügyvéd múlt hó 23-án eljegyezte Székesfehérváron *Halász Jolán* kát.

M á r k u s z *Salamon* helybeli kávéháztulajdonos leányát: *Margitot* eljegyezte *Reiner Mihály* Budapestről.

Tisztújítás. Rozsnyó város üresedésben volt pénztári ellenőri állását f. hó 2-án töltötték be választás útján. A választó közgyűlés, amelyet Lukács Géza alispán vezetett, négy pályázó közül közfelkiáltással Kardos Lajos eddigi helyettes ellenőrt választotta meg, aki a hivatalos esküt nyomban le is tette.

Halálozás. Özv. jólészi Császár Gáborné — Császár Gábor volt Rimamurány-salgótarjáni vasgyári tisztviselő özvegye — mult hó 30-án 65 éves korában városunkban elhunyt. Nagy részvét mellett temették el f. hó 1-én.

Dr. Wallentinyi Dezső főgimnáziumi tanárt és családját gyászeset szomorította meg. Ugyanis nagyanyja: özv. Mikula Endréné szül. Gaál Vilma, nemes és jószágos lelkű tisztos nő folyó hó 2-án 76 éves korában Losoncban elhunyt. Gyermekei: Mikula Pál, özv. Wallentinyi Sámuelné szül. Mikula Klemma, Mikula Aladár, unokái, dédunokái és rokonai gyászolják az elhunytat, kinek hült tetemeit f. hó 4-én Losoncban az ág. hitv. ev. templomban tartott vég-tisztelet után helyezték nagy részvét mellett örök nyugalomra a családi sírkertben.

Ipari továbbképző tanfolyamok bezárása. A m. kir. technológiai iparmúzeum igazgatósága által Rimaszombatban rendezett ipari könyvtelési, építőipari szakrajzi és ipari szám- és mérési tanfolyamok befejezése alkalmából (ma vasárnap) április hó 6-án, délelőtt 10—12 órákor az állami elemi leányiskola IV. osztályának termében az elkészített rajzok és írásbeli dolgozatok az érdeklődő közönség részére megtekintés végett ki lesznek állítva.

Főpásztori körlevél. Megjelent Sipeki Balás Lajos rozsnyói püspök f. évi III. számú főpásztori körlevele, a melyben elősorban a Malta szigetén tartandó eucharisztikus kongresszust hirdeti, — továbbá néhány szertartási kérdésben ad utasítást. Felszólítja a plebánusokat, hogy a kivándorlásról és bevándorlásról részletes jelentést tegyenek. Jelenti, hogy megszünt az állításkötelesek nőszülési tilalma. Közli a belügyminiszter rendeletét a jogosulatlan kivándorlás megakadályozásáról, — valamint a közoktatási miniszter rendelkezését az állami segélyének gyors kiutalásáról és egyéb iskolai ügyekről. A kath. hitoktatók és hittanárok orsz. kongresszusát hirdeti, valamint a kath. Népszövetség római zarándoklatára is felhívja a figyelmet. A kongruakiegyesítésről is jelentést tesz. Ajánlja a földművelési miniszterium új szaklapját és a sz. István társulat kiadványait. Végül pályázatot hirdet a várgedei plebániára.

Iparkamarai tagok választása. Mult héten zajlott le nagy érdeklődéstől kísérvé a rozsnyói kerület iparosai részéről kiküldött iparkamarai rendes- és póttagok megválasztása. A kisebb méretű képviselőválasztásnak is beillő mozgalmas választásra mintegy 450 szavazó sereglett össze a kerületből s reggeli 9 órától délután 4 óráig tartott a szavazás, melyet erős korteskedés előzött meg. Két áramlat küzdött ezuttal egymással. A haladó és konzervatív párt. Az eredmény a haladóknak kedvezett, amennyiben fényes győzelmet arattak s jelöltjeiket mintegy 100 szótöbbséggel választották meg. Rendes tagok lettek: Aczél Andor, Sulán Ödön és Lux Simon (Dobsináról); póttagok: Káposztás Pál, Krausz Bertalan és Vajner Lajos. A győztes tábor este a Polgári kaszinó helyiségében társasvacsorát rendezett, a melyen Pósch József dr. polgármesterrel az élén, aki a választást pedáns pontossággal vezette — az intelligenciából is számsan vettek részt.

Gyilkos férj. Megirtuk lapunk mult számában, hogy Pribón 29-én Sztraka Gódor Lajos fiatal szép feleségét: a 23 éves Vanácsik Zsuzsannát agyonlőtte. Az eset így történt: Sztraka Gódor Lajos rimaszaluzsányi gazdálkodó — kinek meglehetősen kedvezőtlen multja van, mert már egy ízben meglőtt egy embert, s azután a büntetés elől Amerikába menekült, s feleségére is több ízben fegyvert fogott, rossz viszonyban élt a fiatal asszonnyal, úgy hogy jogerősen el is választotta őket a bíróság. Az elkéseredett férj több ízben fenyegetődzött mások előtt, hogy agyonlővi feleségét, aztán önmagát is elemészti, s fenyegetését mult szombaton beváltotta. A Rimaszaluzsányval közvetlen szomszédságban levő Pribóra ment, hol elvált felesége a szülei házában lakott, s e napon

véletlenül többek társaságában a Rima vízében ruhát mosott. Sztraka Gódor Lajos amerikai express fegyverével a fiatal asszonytól mintegy 3—4 lépésnyire több lövést tett a vízbe, — azt mondva, hogy halakra lövöldöz, — egyszerre felesége felé czélt, s elsütötte fegyverét. A golyó az asszony bal oldalán hatolt be, átfúrta és roncsolta a szerveket, majd még egy lövést tett, mellyel az asszony jobb karját lőtte keresztül, aztán elmenekült a bűnös ember. — A szerencsétlen asszony csakhamar kiszenvedett a halálos sérülés következtében. Sztraka aztán jelentkezett és 30-án elfogták, másnap behozták a kir. törvényszék fogházába. A tragikus véget ért asszony hulláját vasárnap dr. Musotter Miklós vizsgálóbíró és dr. Mészáros István kir. vezető ügyész jelenlétében dr. Kármán Aladár és dr. Bleier Leo orvosok felboncolták.

A sajjögömöri Mátyás-szobor. Arról értesülünk, hogy a Sajjögömörön felállítandó Mátyás király szobra, melyet hirneves szülötünk: Holló Barnabás készített, érezbe öntve már készen áll Budapesten. A jeles szobrász azt óhajtaná, ha a szobor már a f. év június első napjaira felállíthatnák a sajjögömöri templomban és ebben az időpontban a leleplezés is megtörténne. — Ajánljuk tehát ez óhajtatást a sajjögömöriek figyelmébe.

Kalandvagyó kis diákok. A rozsnyói kath. főgimnázium három III-ik osztályu kalandvagyó tanulója merészen nekivágott mult héten a nagyvilágnak, de mert eltűnésüket idejében észrevették, már délután meg is csípték őket Pelsőczön, az állomáson, ahol az egyik fiu kétségbeesett apja, fia keresésére indult. A szerencsés megtalálást azonban szomorú tragédia követte. A fiu annyira megijedt apjától, hogy egy nála lévő revolverrel halantékon lőtte magát. A lövés a szerencsétlen gyermek két szemét roncsolta össze s most a rozsnyói kórházban, ahová beszállították, élet és halál között lebeg. A másik két fiu minden baj nélkül visszakértül s már újra az iskola padjaiban ül.

Az elválasztás képezi az anyának legnagyobb gondját gyermeke nevelésénél. E gondtól megszabadulnak mindazok, akik már tudják, hogy az elválasztás pillanatától a gyermek egyetlen tápszere a Phosphatine Faliere. E kitűnő tápszernak tulajdonítható az, hogy az utóbbi években a gyermekeket az elválasztás idejében baj nem éri. Egy nagy doboz, mely elegendő 3 hétre, 3 korona 80 fillér minden gyógyszerárban. Főraktár Zoltán Béla gyógyszerár Budapest V. Szabadság tér.

A Magyar Si-Club Gömörmegyében. A Magyar Si-Club tagjai — mintegy heten — sikerült kirándulást rendeztek a Királyhegyre a husvétünnep alkalmán. Márczius hó 21-én érkeztek a kirándulók Hiesz János, a club ez idei igazgatójának vezetésével vonaton Vereskőre, majd Királyhegyaljára mentek, hol Lux János, Coburg hercegi erdőmester vendégelte meg a társaságot. A turisták az éjjeleket a Gruniki menházban töltötték és innen tettek a Királyhegyre és lejtőire sikerült si-turákat. A hó a Gruniki menház alatt 1300 méternél kezdődött. A Királyhegyről aztán az ellenkező oldalon a Zaturneji menházhoz siklottak le, innét Teplicskán át Csorbára jutottak s Csorbáról utaztak vissza Budapestre.

Szemgyógyintézet van Miskolczon.

Rossz szomszédság. . . Fazekaszaluzsányban mult év november 13-án Vargicz Mochnik Andrásné szül. Szikora Mária és Vargicz Mochnik Jánosné közel szomszédok összevesztek, mert előbbi köveket rakott az utra, hogy a szekér be ne mehessen az udvarra. Előbbi aztán veszekedés közben egy kapa fókával utóbbi ut megütötte, hogy súlyos testi sértés lett a következménye s ennek büntette címén vonta felelősségre folyó hó 4-én a kir. törvényszék s Vargicz Andrásnét 14 napi fogházra ítélte, míg Vargicz Jánosnét 10 korona pénzbírságra, esetleg 1 napi fogházra ítélték.

Lopás büntette. Rimaszabadiban f. év január havában a Blumenthal Ármin bezárt raktárhelyiségébe álkules segélyével behatolt Kvasz András 62 éves rimóczai lakos s onnan egy csomó faabrónesot vitt el. A helybeli kir. törvényszék folyó hó 2-ikán lopás büntette miatt nyolcz napi fogházra ítélte a tolvajt.

Költözés. Április hó 1-én végleg átköltözött a rimaszécsi kir. járásbírósa a feledi járás központjában, Feleden épített új járásbírósa épületbe s ott működését megkezdte. A helybeli kir. törvényszék telekkönyvi hivatalából társzekereken szállították át Feledre az új telekkönyvi hivatalba az oda tartozó hivatalos okiratokat, könyveket, térképeket stb.

Adós, fizess! Várgedén, folyó évi január hó 18-án Országh László felszólította Sztano Dánielt, hogy a neki kölesőnzött 22 koronát fizesse vissza. Erre Sztano azzal felelt, hogy behívta a várgedei fürdő korcsmájába Országot s ott rövid pálinkázás után összeszurkálta. F. hó 4-én a helybeli kir. törvényszék Sztano Dánielt súlyos testi sértés büntette címén 4 havi fogházra ítélte.

Köszönetnyilvánítás. A kik áldott jólelkű leányunk tragikus kimulása feletti méretetlen fájdalomunkat őszinte részvétükkel enyhítették, — szíveskedjenek fogadni ez uton is hálás köszönetünket. — Pribó, 1913. április 2. Vanácsik István és családja.

Munkáshalál. Még 1912. november 26-án történt, hogy Ratkószuha községhez tartozó Burdabánya telepen délben robbantották dinamittal a követ s egy meglazult kötőmég lezuhant, a bánya színhelyén dolgozott Stulejcsa Péter munkást agyonütötte. A vizsgálat megindult s Czelder János bányafelőr — kinek kötelessége volt a kőbányát vizsgálni és Csiskó Jánost, kinek feladata Czelder ellenőrzése volt, emberölés vétségéért felelősségre is vonta folyó hó 4-ikén a kir. törvényszék, azonban gondatlanságot fennforogni nem látott s mindkét terheltet felmentette.

Öngyilkosságban való részesség. Takács János volt nagyrőcsei, legutóbb dombovári fiatal borbélysegéd, kinek Trajmar Margittal való sz. relmi viszonyát a leány szülei elleneztek, sublimátot adott át s ezt a leány meg is itta, de szerencsére nem halt meg. Kiderült, hogy a legény erőszakolta a leányt a mérge megivására s ezért a bíróság öngyilkosságban való részesség vétsége miatt Takácsot egy havi fogházra ítélte s ezt az ítéletet a tábla is jóváhagyta. A legény azonban eltűnt, s most körözése elrendeltetett.

Vonatkisiklás. Folyó hó 2-án a déli órákban a Miskolcz—füleki vonalon, Bánréve és Sajólénártfalva között a nyílt pályán egy tehervonat gyors fékezés következtében kisiklott és több teherkocsi a pályatestről legurult. Megsebesülés nem történt, de a kár jelentékeny. Egész nap átszállással bonyolították le a személyforgalmat.

Korcsmai multság vége. Détéren f. évi január hó 5-én a fogyasztási szövetkezet korcsmájában együtt mulattak az emberek s Agócs Károly és Borbás Kálmán összeszólalkoztak; verekedni is akartak, de Szabó Sándor üzletvezető megakadályozta ebben őket. Hazafelé menet mégis Agócs Károly, Agócs János és Zagyai Lőrincz Péter meglesték Borbás Kálmánt, az egyik főbeütötte, másik leteperte, harmadik megszurta. Folyó hó 4-ikén Kolbay Sándor elnöklésével tartott főtárgyaláson ítékezett a súlyos testi sértés büntetével vádolt tettesek felett a királyi törvényszék, s Lekoczky Márton kir. alügyész vád- és dr. Weinberger Rezső ügyvéd védőbeszédének meghallgatása után elég enyhe ítéletet hozott, amennyiben Zagyai Lőrincz Pétert és Agócs Jánost 1—1 havi fogházra, Agócs Károlyt súlyos testi sértés vétsége miatt 8 napi fogházra és 10 korona pénzbüntetésre ítélte jogerősen.

Tolvaj bűnhődése. Klenócson Parobek György mult év október 31-én és nov. 1-én özv. Kubinyi Ödönné zárt pinczéjébe álkules segélyével behatolt és egy véka krumplit lopott s ezenkívül két orpington tyukot vitt el. Folyó hó 2-ikán a kir. törvényszék Kolbay Sándor elnöklésével tartott főtárgyaláson dr. Mészáros István kir. ügyész vádbeszéde után Parobeket jogerősen két havi fogházra ítélte.

Bűncselekmény. A tornaljai kir. járásbírósaigtól érkezett jelentés szerint a szándékos bűncselekménynek áldozatul esett Farkas János hulláját ma, vasárnap Csoltón boncolják, melyhez Dr. Mészáros István kir. ügyész Dr. Zehery István kir. törvényszéki orvossal együtt kiszállott.

CSARNOK.

Sic itur ad astra!

— Irtá: CROATUS. —

VII. Aki a mezők liliomát ruhazza.

Igen tisztelt Tanár ur!

Hallottam, a mit fiammal tett. De ne féljen, nem akarok dicsőímszt zengeni Önhöz, nem akarom földicsérni tettét az égig. Mert ha valaki ilyenekben látja jótette jutalmát, akkor nem sokat ér a cselekedete. A jótettben magában benne a jutalom és remélem, hogy Ön sem vetette a magot áldatlan talajba.

Azt is látom, hogy Ön méltányolni tudja, meg tudta érteni az én gondolkodásomat. És Ön, ha tajszeretete a szinpatiót nem is engedni, becsülni és tisztelni fogja mindig az oláhságot. Ezt a mindenki által megvetett fajt, a melynek erejét csak későn fogják megismerni a nemzetek. Uram! én tanuja, sőt faktora vagyok annak a kulturmunkának, a mely népem között folyik és megvagyok győződve az imponzans kifejlődéséről. Abba az oláh fiuba több erő, tehetség és energia van, a ki fölmege tanulni a fővárosba zsebében két hatossal, mint a lustalkodó, puffszkedő magyar kurtanemesben.

A mi családunk hatalmas zászlóvivője volt és remélhetőleg lesz is ennek a kulturmunkának. Nagy vagyonunk erre ment; iskolák és Szuszány népének aránylagos műveltsége hirdetik a Potorán-ház művét. Magam Bécsben végeztem a jogot, ismerem a nyugat nagy nemzetét, házám a kultura tüzhelye és azt akarom, hogy fiam méltó örökösöm legyen!

A világtörténelem nem más, mint egy gazdasági erőproczesszus. A népfajok örökös versengésben állanak és a szörnyű erőpróbaiban, e kétségbeesett törtételekben csak a hivatottak bírnak a fronton megállni. S a haladás záloga az életerő. Vádolják az oláhságot elmaradottsággal, de azt senki le nem tagadja, hogy a pezsgő élet ott lüktet ereiben, és ebben látom én Uram! az oláhság győzelmét; látok a jövő ködében egy hatalmas oláh nemzetet, a mely világbirodalmat alapít a sülyedő magyarság roncsain!

A fiammal pedig cselekedjék, a mint akar! Es ne gondolja, hogy azzal jót tesz, ha a gyermeket magyar szellemben neveli és népétől lelkét elfordítja! Azzal nem fogja a nagy versenyt megakasztani. És, hogy csak egy kicsit se álljon utunkba; ha úgy tér haza, mint oláhgyűlölő magyar, az apja fogja leszurni. Az egész család üdvözlését küldi Tanár urnak s csókjainkat Titusznak!

Isten áldja meg!

Szuszány, 19... szeptember 4.

Potorán Milos.

Mikor ezt a levelet dr. Zimonyi Dávid elolvasta, így dörmögött:

„Na, na! hát hiszen annyira még nem vagyunk Magyarországgal, hanem hát azért igaza van a tudós oláhnak! Igaza van! Potorán Tituszt hát oláhnak neveljük! Nem kell a népet megakasztani a haladásban. Legyen a mérkőzés igazságos! Hanem az a bizonyos életerőkérdés magyar és oláh közt nem olyan biztos, mint a hogy te mondd Milos barátom. Ott leszünk mi is! Én is csak azt mondom: Erő, pezsegj! salak, félre az utból!”

VIII. Start.

Az első nap a gimnáziumban! Micsoda nagy szó ez! Egy nyolcz évig tartó pályára tettük lábunkat. Előttünk egy sejtelmes, ködös jövő, melyet azonban az ifjúkor jóhiszeműsége bearányoz a remény sugaraival, dagadó fiatal szívünk már vágyik a nagy munkára, lelkünkbe belopódzik valami fölemelő érzés: mi már gimnázisták vagyunk...

Egyik fővárosi gimnázium I. osztályos tantermében vagyunk szeptember 6-án. Zsibong, zug a kis társadalom, mint valami méhkas, de azért a legtöbben még oly idegenül érzik magukat. A jóbarátok, kik eddig is együtt tanultak, vigan csevegnek, de a vidéki fiuk elhagyatva ülnek helyükön. Csupa idegen arc, idegen szokások, még a beszédjük is más valahogyan ezeknek a pestieknek.

A vidéki fiuk aztán természetesen maguk csoportosulnak. Ebben az osztályban hár-

man voltak és milyen különböző vidékekről! Az egyik egy oláh, a másik az alföldről való, a harmadik a Balaton mellékéről. Ez a három fiu egymáshoz huzódott: érezték, hogy ők különállnak ezektől, ők nem ebből a körből valók, hogy-hogy nem, még egy negyedik fiu is hozzájuk szegődött. Zsidó fiu volt, ravasz szemekkel.

Ezek elhatározták, hogy egymás mellett maradnak. Zurányi Árpád, a balatoni és az oláh, Potorán Titusz együtt és a másik kettő előttük ültek, az utolsó és az utolsó előtti padban. Bedő, a zsidó fiu indítványára, ki váltig azt hajtogatta, hogy legjobb hátul ülni, mert ott a tanárok az embert nem látják meg (Bedő isméltó volt) és bár a vidékiek ennek a körülménynek előnyét fölfogni nem bírták, hallgattak szavára, mert hát nagy tekintélye volt előttük neki, a ki már másod éve jár gimnáziumba.

Halotti esend lett a teremben, a mikor az osztályfőnök ur, Langer Béla belépett a terembe. Csakhamar az ültetésre került a sor. A tanár ur megpillantotta a három vidéki fiut és Bedőt.

— Kérem, ott az utolsó padban — hogy is hívják azt az oláh ficzkót — ja igen Potorán, meg az a vörös inges, előre ülnek az első padba. Ott hátul csak olyanok ülhetnek, a kikben megbízom. Ugy! a derék Nemecka Laczi az ott maradhat. És ki az ott mellette? á! az a híres Bedő Móricz; de miért ülnek maguk együtt. Igen! igen! ez is mutatja a fiu kiválóságát: magához veszi a vásott sihedert, hogy megjavítsa. Bravo fiam! Sok szerencsét e szép munkához!

Ez alatt a beszéd alatt két arcz pirult el. Az egyik Árpádé, a mikor meghallotta, hogy itt nem biznak benne, a másik Nemecka Laczié, a ki már értett ahhoz, hogyan kell a dicséreteket — ha meg nem is érdemeltük őket éppen — szemérmes elpirulással fogadni.

Tíz percz alatt Árpád Titusszal, Nemecka Laczi pedig Bedővel beszélgetett.

— Te honnan való vagy?

— Szuszányból; hát te?

— Én Lánkáról; mi az apád?

— Földműves, de legokosabb ember a faluban; hát a tied?

— Az enyém már régen nem él; de most a jó Bertalan atyának vagyok a fia.

— Minek jöttél Peste?

— Mert Bertalan atya azt akarta, hogy az ország szívében, szellemi központjában nevelkedjem. És én úgy örülök neki; most olyan kedvem van a tanuláshoz, hogy no! Hát te hogy kerültél föl?

— Az apám küldött föl, hogy megtanuljam, hogy kell élni, hogy művelődjem, tanuljak és majd a népnek hasznára váljak.

— És hol lakol itten?

— Én? a vizivárosban, a Goldstein bácsinál.

— Ki az a Goldstein bácsi?

— Hát könyvkereskedő. Jé! te, ha látnád, mennyi rengeteg könyve van annak.

— Láttam én többet is annál a plébános atya könyvtárában!

— Hát te hol lakol?

— Én? itt a Naphegyen, Karossa bácsiéknál.

— Ki az a Karossa bácsi?

— Ujjé! te csak azt látnád! Még olyan vad magyart sose láttam! De olyan jó bácsi azért, ha szigorú is egy kicsit!

— Szeretsz te tanulni?

— De mennyire. En sose bírtam megérteni azokat a fiukat, a kik mindenáron kihúzzák magokat a lecke alól. Hiszen csak tudhatnak, hogy az ő hasznukra válik! És ha az ember nem irtózik annyira tőle, mennyi érdekeset találhat benne. Nekem otthon mindig az volt a legkedvesebb mulatságom, mikor Bertalan atyával a leckéket megbeszéltük és ő mindenhez úgy értett és én úgy szerettem őt hallgatni.

— Te, tudod, én is annyira szeretek tanulni. Bennem van valami, a mi mindig arra hajt, hogy folyton újabb és újabb dolgokat ismerjek meg és mindig úgy örülök, ha látom, hogy már többet tudok, mint azelőtt.

Ezt a diskurzust, a mely Titusz részéről semmiesetre sem folyt oly könnyen, mint én leirtam, de melynek tartalombeli hűségéről kezeskedem, a csöngetés szakította félbe. Ugyanakkor a másik pár így beszélgetett.

— Ugy-e fiam te olyan jó falusi vagy?

— Hát először is nem vagyok a fiad, másodsor pedig származom olyan előkelő családból mint te. Az apám Almás falu jegyzője, az anyám a legelőkelőbb dáma a megyében, én magam pedig mindig tiszta kitűnő voltam.

— Nono, öregem, hát azért nem kell ugy dühöngeni. Igaz, hogy az apám csak egy szürke hivatalnok, az anyám meg testi magát, jómagam pedig tavaly az egész tanári kart magamra dühösítettem, hanem hát azért az én életemnek is megvannak a gyönyörűségei. Hogy mást ne mondjak: a csuszlás, nyáron és ősszel a gyümölcsözés, télen a csuszka, tavasszal a falra-
verősi!

— Hát az mi a csuda?

— Ó te szerencsétlen, hát te azt nem tudod. No de azt már meg kell tanulnod. Látod, ennyi a haszna a tiszta kitűnőnek. Ilyen egy alak! Még a falra-
verődit se ismeri!

— De ugyan ne járjon már annyit a le-
pényesőd, magyarázd el hát!

— No jó, hát hallgasd. Hát egyik odaáll a fal elé. Neki dobja a falnak és...

— Mit dob neki?

— Hát a krajczárját! És ha tej esik fölül, akkor ő zsebel mindenkitől, ha irás, akkor ő fizet mindenkinek egy krajczárt.

— Hahó! éljen, ezt megpróbáljuk. Te Móricz, mond csak, mikor szoktatok játszani és hol?

— Hát gyere le délután ide a Horvát-kertbe, itt lehet legjobban.

— De mikor tanulunk.

— Ugyan! hát reggel átnézed a leckét és azzal slusz, na! ezért csak nem fogsz otthon maradni!

— Te, én istók uccse lejövök. Biztosan várjatok!

— Igaz, nem is mondtam még, hogy örülök neki, hogy hátul maradtunk. A féleszű Langer nem járt tul az eszünkön!

— Te, de mond már meg, miért jó az, ha az embert a tanárok nem láthatják meg?

— Ó, te szerencsétlen! Hát hogy lehetne pöcözni, telefont játszani, Nick Cartert olvasni, ha a tanárok folyton figyelnek az embert!

A meghrsanó csöngetés megakadályozta Bedőt abban, hogy tanítványának e három legutóbbi varázsszó: *pöcözni, telefont játszani, Nick Carter értelmét megmagyarázza*, de Nemecka Laczi titkon megvallá, hogy ez a ficzkó imponál neki és ezentul bizonyos tiszteletteljes áhítattal nézett a zsidó fiu sunyi arczára.

Szerkesztői üzenet.

Kaján. Verseiben megvilan valami, a mi azt sejteti, hogy idővel jobbat is fog tudni írni, de még nem találja el sem a megfelelő formát, sem a helyes kifejezést és tulajdonképpen él a költői szabadsággal egyes rövidítéseiben. Több gyakorlás meghozza majd az ügyességet.

V. I. Putnok. Bevettük a közölni valók sorába.

Hámos Árpád kertészetében

Tornalján igen szép

rózsaszőlővanyok

vannak eladók, darabja 80 fillértől

1 korona árban.

Fényképező cikkek,

olcsó

szivarka hüvelyek

kaphatók:

Ifj. Rábely Miklós

könyvkereskedésében

Rimaszombat, Deák Ferencz-u. 20.

A helybeli Gözfürdőben a HIDEGVIZGYÓGYMÓD megkezdődött.

A fürdővezetőség.

KIADÓ LAKÁS.

Az Erzsébet-tér 16. sz. alatt levő emeleti lakás és az ugyanezen udvarban a Szijjártó-utcára néző lakás

május hó elsejére

kiadó. — Az emeleti lakás azonnal is kiadó. — Felvilágosítást lehet kapni a tulajdonosnál:

KOHN ADOLF fűszerkereskedőnél.

Hirdetmény.

808. sz. — Rimakokova község alulirott előjárósága a község képviselőtestületének 1913. évi márczius hó 26. napján kelt 2—XXV/808—1913. kgysz. határozata alapján közhírré teszi, hogy a község, a volt urbéresek s a legeltető társulat tulajdonát képező vadászati jog Rimakokova község házánál folyó évi május hó 14-ik napján délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen 1913. évi augusztus hó 1-től 1923. évi július hó 31-ig terjedő tíz esztendőre hasznóbérbe fog adatni.

Árverési feltételek Rimakokova község házánál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Rimakokova, 1913. márczius 27-én.
Füzi Rezső, Tauffer Ignác,
jegyző. bíró.

ELADÓ

egy jókarban lévő 3¹/₂ HP.

PUCH motorkerékpár

oldalkocsival.

Megtekinthető a Munkásbiztosító Pénztárnál.

Tanulóul.

egy 13—14 éves fiú — ki magyarul helyesen írni és kifogástalanul olvasni tud, **nyomdásztanulóul**; továbbá egy másik 13—14 éves fiú — ki írni és olvasni tud — **könyvkötő-tanulóul** felfogadtatik id. Rábely Miklós és Fia rimaszombati könyvnyomdájába és könyvkötészetébe.

Ajánlkozás.

Egy minden tekintetben szakképzett, szolid, józanéletű, családos (gyermektelen), javakorabeli teljesen megbízható

GÉPÉSZ

kitűnő bizonyítványokkal ajánlkozik állandó foglalkozásra **gyárba** vagy másfajta vállalatokhoz **stabilgép** mellé; esetleg mint **gépész-lakatos** is alkalmazható. **Cím:** Megtudható e lap kiadóhivatalában. 4—*

Árverési hirdetmény.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a nálam eddig ki nem váltott vagy meg nem hosszabbított

zálogtárgyak

folyó április hó 8-án délután 2 órától kezdve — saját helyiségemben — elárvereztetnek. Meghosszabbítások csak április 7-ik napjáig fogadtatnak el.

GELB SIMON, zálogháztulajdonos.

Eladó.

Egy a legjobb állapotban levő használt de teljesen kijavított **négy lóerejű**

cséplőgép-garnitúra

minden hozzátartozó kellék- és szerzőkkel **minden elfogadható áron eladó.** — **HOL?** megtudható e lap kiadóhivatalában. 10—*

Kiadó üzlethelyiség

A város legforgalmasabb helyén, a főtér közelében, **II. Rákóczi Ferencz u. 10. szám** alatt levő teljesen újonnan épült sarok emeletes épületben egy üzlethelyiség raktárral együtt azonnal kiadó.

Értekezhetni lehet: 13—*

LIPTHAY LÁSZLÓ tulajdonossal.

Eladó szalón-butor.

Egy barock-stilű, szép zöld selyem szalón-butor — a legjobb állapotban — mely két fotel, két szék, két puff, egy kanapé és egy asztalból áll, mérsékelt áron — hely szűke miatt — eladó. — **CZIM:** megtudható e lap kiadóhivatalában. 1—*

Eladó telkek.

1515—1913. Tan. sz. — Rimaszombatban a Jánosi-felé vivő uttól az állami gyermekmenhely irányában nyitandó utca mindkét oldalán Rimaszombat r. t. város tulajdonát képező 2722, 2723, 2724. és 2725. hrsz. ingatlanokon összesen 9 építési telket alakított, melyek közül kettő 211—211 □ öl, négy 250—250 □ öl, egy 293 □ öl, egy 300 □ öl és egy 305 □ öl kiterjedésű s ezek között van három saroktelek.

Ezen telkeket Rimaszombat r. t. város zárt írásbeli ajánlat útján eladja.

A telkek helyszínrajza a polgármesteri hivatalban bárki által megtekinthető, a kikiáltási árak a helyszínrajzon a) és f) jellel feltüntetett telkekre nézve 25 koronában, b), c), g), h) és i) jellel feltüntetett telkekre nézve 20 koronában és a d) és e) jellel jelzetteknek nézve 18 koronában állapítatik meg négyszög ölenként.

A venni szándékozók felhívattak, hogy zárt írásbeli vételi ajánlataikat a kikiáltási ár 10%-ának mint bánatpénznek a városi pénztárba történt befizetéséről szóló nyugtával felszerelve, legkésőbb folyó évi **április hó 17-ik napjának déli 12 órájáig** a polgármesteri hivatalnál nyujtsák be.

Elkészve érkezett és bánatpénz letétele nélkül benyújtott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Az ajánlatok felett a város képviselőtestülete határoz, fentartatván ennek joga arra nézve, hogy az ajánlatok közül szabadon választhasson s hogy azon ajánlatokat, melyekben a felajánlott vételár a kikiáltási áron alul marad, teljesen figyelmen kívül hagyhassa.

Részletes felvilágosítást, különösen az eladó telkek környékének fejlesztésére vonatkozó programot illetőleg, az érdeklődők a polgármesteri hivatalban nyerhetnek.

Rimaszombat, 1913. márczius hó 28-án.

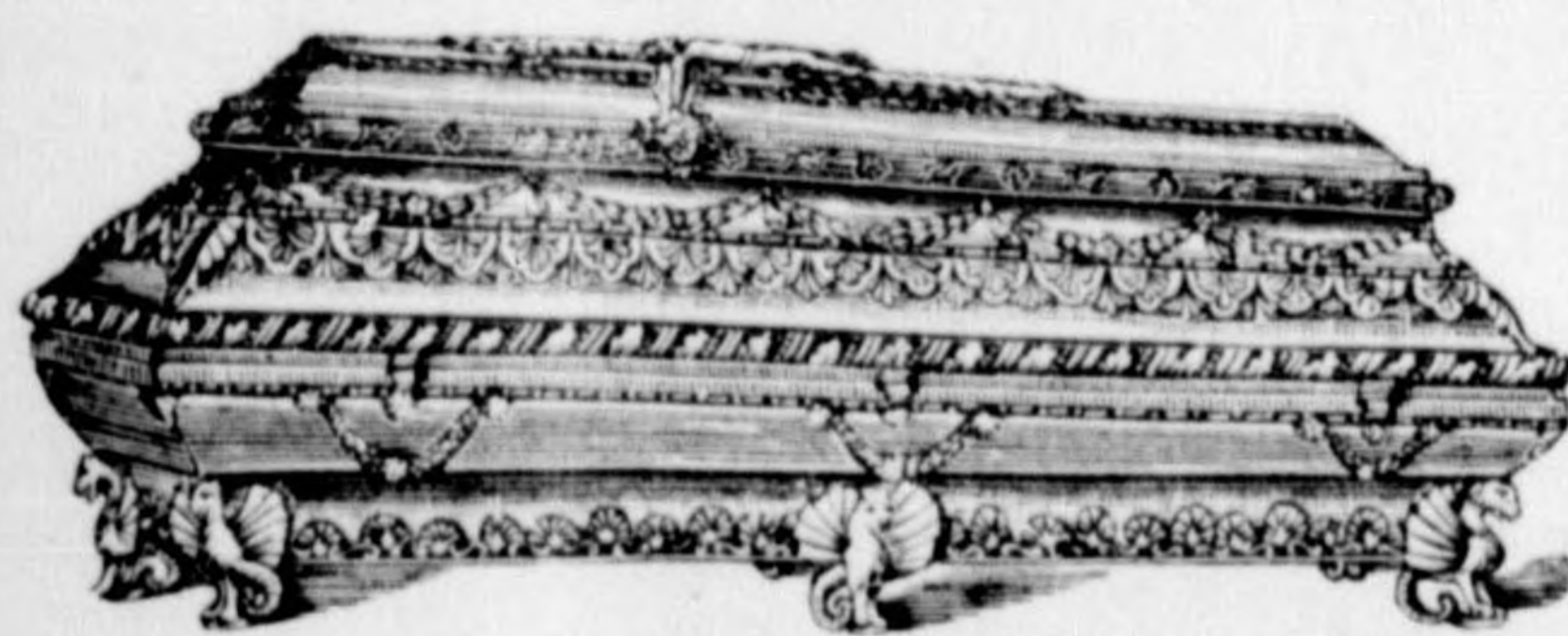
Dr. Kovács László,
polgármester.

ZAVADSZKY EDE ezelőtt HOLLÓSY JÓZSEF

7—* **TEMETKEZÉSI VÁLLALATA**

RIMASZOMBAT, DEÁK FERENCZ-UTCZA 24. SZ.

Van szerencsém a helybeli és vidéki tisztelt közönség szives tudomására hozni, hogy a néh. **HOLLÓSY JÓZSEF**-féle **temetkezési vállalat a Deák Ferencz-u.**

„**ZSUFFA**”-féle házban van elhelyezve, hol nagy raktárt tartok mindenféle **érc- és fakoporsókból,**

valamint a temetkezésekhez szükséges összes kellékek s felszerelésekkel, minélfogva azon helyzetben vagyok, hogy bármilyen díszes vagy egyszerű temetések rendezését, nemkülönben a temetésekkel járó összes teendőket, hullaszállításokat és exhumálásokat is, a legszolidabb feltételek mellett vállaltatom. — A helybeli és vidéki n. é. közönség jóakaratu pártfogását tisztelettel kéri:

ZAVADSZKY EDE RIMASZOMBAT, Deák Ferencz-utcza 24.

Első magyar általános biztosító társaság, Budapesten.

I. Tűz-, szállítvány-, jég- és betörés-biztosítási üzlet.

Ötvenödik évi zárszámla 1912. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

KIADÁSOK.	korona		fill.		korona	fill.	korona		fill.	
I. Tűzbiztosítás.										
Kifizetett károk és költségek	11.536.545,9									
levonva viszontbiztosítási károk és költségek	6.146,199	60								
Függőben maradt károk tartaléka	711,808	95								
Szerzési költségek és viszontbiztosított rész utáni bevétel levon.	1.135,897	48								
Jövedelmi adó és bélyegilletékek	377,954	30								
Postabérek	140,477	14								
A tűzbiztosítási üzletet terhelő igazgatási költségek	1.841,256	78								
Behajthatlan követelések leírása	27,791	82								
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	12.116,540	77	22.508,986	84						
II. Szállítványbiztosítás.										
Kifizetett károk és költségek	26,065-13									
levonva a viszontbiztosítási károk és költségek	62,929	72								
Függőben maradt károk tartaléka	81,719	38								
Szerzési és igazg. költségek a viszontb. rész utáni bevétel levon.	22,390	12								
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	100,000	—	266,879	22						
III. Jégbiztosítás.										
Kifizetett károk és költségek	4.730,960-54									
levonva viszontbiztosított károk és költségek	2.94,348-85									
Függőben maradt károk tartaléka	26,419	64								
Szerzési és igazg. költségek a viszontb. rész utáni bevétel levon.	352,620	20								
Bélyegilletékek	62,575	75								
Behajthatlan követelések leírása	7,732	31								
A folyó évben lejárt több éves jégbiztosítások esedékes tart.	91,797	28								
A következő évek készpénz-díjtartaléka	667,649	33	2.989,806	20						
IV. Betörésbiztosítás.										
Kifizetett károk és költségek	63,637-80									
levonva viszontbiztosított károk és költségek	29,785-84									
Függőben maradt károk tartaléka	33,851	96								
Szerzési és igazg. költségek a viszontb. rész utáni bevétel levon.	8,979	81								
A következő évek készpénz-díjtartaléka a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül	94,570	04	577,401	81						
1912. évi nyereség	440,000	—	3.620,700	81						
			29.958,774	88						

I. Tűzbiztosítás.
Az 1911. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül 24.011,411-56
Tűzbiztosítások után bevett díjak és ille-
tetékek 3.373,069-26
levonva: törlesztett díjak 8.521,81-53
" viszontbiztosítási díjak 8.521,81-53 11.894,870-79

II. Szállítványbiztosítás.
Az 1911. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül 615,825-56
Szállítványbizt. után bevett díjak és ille-
tetékek 18,098-73
levonva: törlesztett díjak 501,074-89
" viszontbiztosítási díjak 519,173-62

III. Jégbiztosítás.
Az 1911. évről áthozott készpénz-díjtartalék 4.789,482-85
Jégbiztosítások után bevett készpénzdíjak
és ille-
tetékek 511,473-22
levonva: törlesztett díjak 2.379,459-38
" viszontbiztosítási díjak 2.379,459-38 2.890,932-60

IV. Betörésbiztosítás.
Az 1911. évről áthozott készpénz-díjtartalék a viszontbiztosított rész levonása után és minden megterhelés nélkül 494,704-63
Betörésbiztosítások után bevett készpénz-
díjak és ille-
tetékek 63,805-42
levonva: törlesztett díjak 211,141-71
" viszontbiztosítási díjak 274,947-13*

V. Egyéb bevételek.
Szelvény-, takarékp., váltó- és egyéb kamatok, valamint
árfolyamnyereség idegen pénzümek utánj. 1.764,189-25
Társasági házak tiszta jövedelme 123,016-07

VAGYON.

Mérlegszámla 1912. december 31-én.

TENER.

KIADÁSOK.	korona		fill.		korona	fill.	korona		fill.	
Központi pénzkészlet	475,877	33								
Értékpapírok és pénztintézeteknél elhelyezett tőkék:										
külön kimutatás szerint	33.946,123	42								
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapjának értékei:										
2.390,000 kor. Kisbirtokosok országos föld- hitelintézete 5%-os záloglevél	100—	2.390,000—								
45 db Pesti hazai első takarékpénztári részvényj	17.000—	765,000—								
Átmeneti kamatok		55,916-66								
„Ormódi Ormody Amélie alapítványa” értékei:										
50,600 kor. Kisbirtokosok országos föld- hitelintézete 4 1/2%-os zálogl.	96—	48,576—								
Átmeneti kamatok		379-50								
Első magyar általános biztosító társaság „Tűzoltók segélyalapja” értékei, letétben a m. kir. állampénztárban		68,378-27								
Átmeneti kamatok		426,927-29								
Leszámitolt váltók		1,027,228-72								
Társasági házak		3,583,959-92								
Különféle adások: / a) Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél b) Maradványok idegen biztosító intézeteknél		2,842,332-50								
Jégbiztosítási osztály folyószámlán		1,608,110-03								
1912. évi nyereség		1,529,068-88								
			48.767,878	52						

Részvényalapítóké . . . . . teljesen befizetett 3000 egész részvény & 2000 korona és
teljesen befizetett 2000 fél részvény a 1000 korona . . . . .
Nyereségyártalék . . . . .
Külön tartalék . . . . .
Jégbiztosítási külön tartalék . . . . .
Készpénzdíjtartalék a viszontbiztosított rész levonásával és
minden megterhelés nélkül: 12.116,540-77
a) tűzbiztosítási díjtartalék . . . . . 100,000—
b) szállítványbiztosítási díjtartalék 667,649-33
c) jégbiztosítási díjtartalék . . . . . 440,000—
d) betörésbiztosítási díjtartalék . . . . .

Függő károk tartaléka:
a) tűzbiztosítási függő károk tartaléka 711,868-95
b) szállítványbiztosítási függő károk tartaléka 81,719-38
c) jégbiztosítási függő károk tartaléka 26,419-64
d) betörésbiztosítási függő károk tartaléka 8,979-81

Különféle hitelezők . . . . .
Előbbi évekről eddig fel nem vett osztalékok . . . . .
Tisztviselők és szolgák nyugdíjalapja . . . . .
Különféle alapok:
a) Első magyar általános biztosító társaság „Félszázados alap” . . . . . 500,000—
b) Első magyar általános biztosító társaság „Lévay-alap” . . . . . 200,000—
c) Első magyar általános biztosító társaság „Ezredéves ala-
pítványa” . . . . . 100,000—
d) Ormody Vilmos-alap . . . . . 100,000—
e) Ormódi Ormody Amélie alapítványa 50,845-50
f) Első magyar általános biztosító társaság „Tűzoltók segély-
alapja” 68,378-27

Életbiztosítási osztály folyószámlán . . . . .
1912. évi nyereség . . . . .
* Az idei hozzájárulásokkal 6.664,589 kor. 85 fillérré emelkedik.
** A matematikai mérlegben szereplő külön alappal, valamint az
idei hozzájárulással 4.081,287 kor. 09 fillérré emelkedik.

II. Életbiztosítási üzlet.

Ötvenedik évi zárszámla 1912. január 1-től december 31-ig.

BEVÉTELEK.

KIADÁSOK.	korona		fill.		korona	fill.	korona		fill.	
Visszaváltott kötvényekért					3.371,572	78				
Halálesetek után kifizetett kárösszeg					5.326,615	50				
Lejárt kihazasítási tőkékért					5,094,716	15				
Kihazasít. biztosításoknál haláleset követk. díjvisszatérítés					64,618	11				
Függőben levő károk és díjvisszatérítések tartaléka	756,082	60								
Függőben levő kihazasítási tőkék tartaléka	422,213	58								
Évjáradékokért			1.178,296	18						
Bélyegért			58,859	60						
Irodai bér, postadíjak, nyomtatványok, uti- és egyéb költs.			50,388	11						
Tisztí fizetések			1.530,429	93						
Adóért			338,725	06						
Orvosi díjakért			58,234	81						
Szerzési és díjbehajtsási költségek			204,886	88						
Behajthatlan tartozások leírása			1,919,154	99						
Kisorsolt biztosítások tartaléka			27,587	51						
Díjtartalék ez év végén			4,000	—						
1912. évi nyereség			161,928,309	68						
			1,792,632	45						
			184,137,012	74						

A múlt évből áthozott díjtartalék . . . . .
Befolyt díjak: ez évben kiállított kötvények után . . . . .
az előbbi években kiállított kötvények után . . . . .
a biztosított tőke emelésére fordított nyeresmények . . . . .
illetékek . . . . .
Levonva: törölt kötvények és díj-
nyugták . . . . . 2.067,891 K 30 f.
" viszontbiztosítási díjak . . . . . 1,064,718 „ 35 „

Kamatjövdelem . . . . .
Múlt évi függőben volt károk és díjvisszatérítések tartaléka . . . . .
Múlt évi függőben volt kihazasítási tőkék tartaléka . . . . .

Díjtartalék . . . . . 167,355,610 kor. 15 fill.
levonva a viszontbiztosítási díjtartalékot . . . . . 5,427,300 kor. 47 fill.
Biztosítási alap . . . . .
Kihazasítási tőkék nyereséme . . . . .
Függőben levő károk tartaléka . . . . .
Függőben levő kihazasítási tőkék tartaléka . . . . .
Tulélési csoportok számlája . . . . .
Előre fizetett díjak . . . . .
Fel nem vett nyeresmények 1911. évről . . . . .
Kisorsolt biztosítások tartaléka . . . . .
Viszontbiztosító intézetek és mások követelései . . . . .
1912. évi nyereség . . . . .

VAGYON.

Mérlegszámla 1912. december 31-én.

TENER.

KIADÁSOK.	korona		fill.		korona	fill.	korona		fill.	
Értékpapírok és pénztintézeteknél elhelyezett tőkék										
külön kimutatás szerint					139,008,344	02				
Tulélési csoportok értékpapírjai:										
80,800 kor. n. é. magyar kir. 4%-os koronajáradék	84-45	68,235-60								
6,500 kor. n. é. M. földhitelint. 4% kor. zálogl.	88—	5,720—								
Átmeneti kamatok			79,955	60						
Jelzálog-kölcsönök			1,142,412	50						
Kötvény-kölcsönök			473,100	—						
A központ tartozása folyószámlán			19,718,755	—						
Pénzkészlet és maradványok a képviselőségeknél és viszontbiztosító intézeteknél			1,991,541	21						
1912. évi nyereség			4,801,531	33						
			167,209,639	66						

Értékpapírok és pénztintézeteknél elhelyezett tőkék:

Az elemi ágazatok mérlege szerint	K	33.946,123-42
Az életbiztosítási ágazatok mérlege szerint	K	139,008,344-02
Összesen	K	1.295,467-44

a) Értékpapírok:

Záloglevelek	K	129,398,892-50
Községi kötvények	K	2,046,040—
Járadékok és államilag biztosított vasuti kötvények	K	14,179,229-35
Különféle egyéb értékpapírok	K	4,452,940—
Összesen	K	150,077,101-85

b) Pénztintézeteknél elhelyezett tőkék

Összesen	K	172,954,467-44
---------------------------	---	----------------

Budapest, 1912. december hó 31-én.

Az igazgatóság: Balaban Adolf, Hajos Jozsef, báró Harkányi Frigyes, László Zsigmond, Ormody Vilmos, Gersey Todor, igazgató-
segédkönyveikkel teljesen meggyőzőeknek találtak. A fenti zárszámlákat az mérlegeket a vizsgálgván, azokat a törvényben s az alapszabályokban meghatározott úton szerint készítették és azok egyes tételeit a fő-
Budapest, 1913. március hó 31-én.

A felügyelő bizottság: Berzevichy Albert, Eurchard-Béla y Konrad, Fometh Titusz, báró Radvanszky Goza, báró Uchritz Zsigmond